

Disputatio juridica inauguralis de secundis nuptiis

<https://hdl.handle.net/1874/341855>

22

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,
DE
SECUNDIS NUPTIIS,

QUAM
FAVENTE DEO TER. OPT. MAX.

Ex auctoritate Magnifici Rectoris,

D. HERMANNI WITSII,

S. S. Theol. Doctoris, ejusdemque in Incolta Academia Ultrajectina
Professoris Ordinarii, & Ecclesiae ibidem Pastoris facundissimi,

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici Consensu, & Nobilissima
Facultatis JURIDICAE Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in UTROQUE JURE honoribus, & Privilegiis
rite, ac legitime consequendis,

Eruditorum Examine subicit

GULIELMUS à VOORBURG, Roterodamus.

Ad diem 14. Decembris, hora locoque solitis.

ULTRAJECTI,

Ex Officina FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō 10c LXXXVI.

Per-illustri, & antiquissimo
Batavorum stemmate pro-
gnato DOMINO,

Domino J O A N N I
J A C O B O,
Baroni de *Wassenaar*, libero
Domino de *Bosche*, *Sanen*,
Cranenbroek, &c. &c. &c.
Vitrico suo honoratissimo, fi-
liali obsequio in æternum co-
lendo,

Hæc Theses Inaugurales

Dicat & consecrat

GULIELMUS à VOORBURGH,

AUTH. & RESP.

DISPUTATIO JURIDICA

INAUGURALIS,

DE

SECUNDIS NUPTIIS.

THESIS I.

Secunda nuptia sunt, non solummodò, quæ, soluto priori matrimonio, alterâ, sed & tertiâ, quartâ vice, ac deinceps, inter virum & mulierem ineuntur: Hæ quondam, & nunc, apud multas nationes malè audierunt: *Cathari* olim & *Novatiani* has condemnarunt; Quin & ipse *Tertullianus*, de *Monogamiâ*, Carnale quiddam, & pudori repugnantem matrimonii repetitionem vocat; contra verò, spiritualius & divinius quiddam esse censet, in uno matrimonio acquiescere; sicut *Ecclesia* unum Deum pro marito suo credit, & agnoscit: Non multum dissentit *Grotius lib. 3. c. 4. §. 2. de jure belli ac pacis*, ubi repetere nuptias licitum autumat, sed laudabilius habet, uno contentum esse matrimonio: *Romana* quoque *Ecclesia* binubos presbyterorum benedictione privat,

4 DISPUTATIO JURIDICA

nisi ubi viduus fortè virginem ducit; iisque tonsuram, clericalem habitum, & majores sacros ordines denegat.

I I.

Sepositâ indagine de *causis*, quæ beatas, & gradum perfectionis sublimiorem affectantes animas ad harum Nuptiarum neglectum potuerint movere; illud tantum inquisitione indigebit, quam ob rem a jure Civili sint odio habitæ, & quousque idem animus apud nostrates valeat. Rationes Imperatoris Justiniani *Nov. 22. c. 43.* nimis futiles sunt, quam ut pondus dent; Nam per secundas mulierum nuptias defunctorum animas contristari, absolum est; &, plerasque fœminas altera vota appetere, non tam procreandæ prolis causâ, quam impulsu quodam naturæ, vix unquam verum est, *Claudiano teste, lib. 1. in Europ.*

Nascitur ad fructum mulier, prolemque futuram;

Præterquam, quod, si reluctantur naturæ, in turpiorem vitam prolabantur, metus sit.

I I I.

Fortior ratio desumitur ab incommodis, quibus liberos prioris matrimonii afficiunt novercæ, ac Vitrici: Namque solent mulieres maritis novis non solum res filiorum, sed etiam vitam addicere, *l. 22. C. de admin. Tut.* & patres plerumque injuriam adversus liberos suos testamento inducere, malignè circa sanguinem suum inferentes judicium, novercalibus delinimentis, instigationibusque corrupti: Hinc inofficiosorum Testamentorum querelæ, *l. 4. ff. de inoffic. testam.* Hinc dissidia, æmulationes, animorum alienationes inter utriusque conjugii sobolem. Nam non ipsæ hæ nuptiæ damnandæ, imò non magis, quàm primæ; sed injuria liberis inferenda: quibus, si ab omni parte satis cautum sit, æquius judicium de ipsis illis nuptiis perplacet, odio perverso procul ire jussu.

V. Pœne.

I V.

Pœnæ jure nostro distinctæ sunt; *vel* propter secunda vota festinata, *vel* propter ea simpliciter suscepta, in liberorum prioris matrimonii solatium. *Ille* mulierem intra luctus annum ad novum maritum transeuntem, infamiâ notant, *l. 1. & l. 11. ff. de his, qui notantur infam. Nov. 22. cap. 22. vers. si enim*: Dotis nomine, & alio quocunque titulo plus in hunc virum recentem conferre, quam tertiam bonorum suorum partem, vetant, *l. 1. C. de secund. nuptiis*. Omnia, quæ à defuncto sibi marito obvenerunt; Imò & cujuscunque extranei Testamento, amittere; nec non à consanguinei ultra tertium gradum successione ab intestato arceri, jubent *d. l. 1. h. r.* Causa est primaria, ne turbatio sanguinis fiat, *l. 11. §. 1. ff. de his, qui notantur infam.* neve incertum sit, an ex priori, an secundo Viro mulier conceperit: Accedit publica honestas, ne, adhuc vivente priori viro, pudicitiam violasse, vel de violando cogitasse, vel cum secundo in necem prioris conspirasse videatur: Præterquam, quod alteri marito levitatis suspicionem præbeat, vix finito uno, de novo complexu decernens: saltem nimis contemnat, quem tam præproperè oblivioni tradit.

V.

Hæ pœnæ de festinatis nuptiis jure Pontificio remissæ, & nostris moribus planè obsoletæ sunt; quamvis in Frisiâ novem, in omni fermè Hollandiâ sex, & secundum Synodorum quarundum statutum, nempè *Dordrac. 1578. art. 89. & Mediol. 1581. art. 56.* quatuor menses cum dimidio a morte mariti statuti sint, quibus ab hujusmodi reiteratis nuptiis abstineri necessum est, ad evitandam probis confusionem. Quod maritus uxorem hoc modo non lugeat, haud mirum est, quum in eo non solum legis ratio cesset, sed & à virili constantiâ alienum videatur lugere. Nec obstat S. Pauli dictum, *Rom. 7. vers. 3. & 1. Corinb. 7. vers. 39.* mortuo marito, mulie-

6 DISPUTATIO JURIDICA

rem ab ejus lege solutam esse, aliique nubere posse; in illo enim divino veriverbio libertas ad altera vota eundi, & ejus optima causa, quâ liceat, asseritur; non tamen licentia, quovis tempore, quæ à lege Civili, propter justam rationem, poterit arctari, ut illa, quæ non cuivis nubere sceminam patitur, absque consanguinitatis, affinitatis, aut publici boni respectu.

V I.

Pœnæ, propter ipsas nuptias secundas, ut ut non festinatas, liberorum priorum intuitu, duæ sunt; *Prima*, quod mulier secundò nubens amittat proprietatem rerum, quas ex mariti facultatibus, sub lucrativo titulo accepit, eâ liberis prioris matrimonii reservatâ, solo usufructu sibi remanente, quando vixerit, *l. 3. b. t.* Quod jus etiam hos liberos tangit, qui defuncti parentis hereditatem repudiarunt, *Amb. heres, b. t.* Et, si quis eorum præmoriatur, jus idem ad suos liberos transmittit, per repræsentationem, *l. 7. & 8. b. t.* quamvis juratò parentum successioni repudient. Cujus rei ratio est, quod lucra hæc legis beneficio adveniant, instar æris alieni sint; quum reliqua suum principium successioni debeant, à quâ, qui ex secundo matrimonio sunt, non excluduntur.

V I I.

Hæc bonorum, quoad proprietatem, amissio & in Patre locum habet, quamvis *l. 3. femina C. b. t.* solas respiciat matres; secundum Curiarum supremarum multas decisiones: Sicuti & in Patre receptum est, quod in matre, de bonis ex liberorum successione venientibus, reliquis ejusdem matrimonii liberis reservandis, ubi ab intestato contingit; Nam ex Testamento, heres pater, ea capit, ut quilibet extraneus; Quâ eadem ratione bona superstiti cedunt, pleno jure distribuenda, si aliundè, quam à parente, ad filium præmortuum pervenerint, *Amb. Ex testamento, b. t.* vel si ab ipso superstite profecta sint, ut *dos*, vel propter nuptias *donatio*, quæ propria superstitis patrimon-

nia

I N A U G U R A L I S. 7

nia sunt *l. 18. cum autbent. Eò decursum §. pater. C. donat. antè nupt.* In hoc solo viri conditio præ muliere potior, quod cautione fructuariâ, uti hæc, non gravetur, *l. 6. h. t.* reverentię enim parenti debitę satisfactionis exactio repugnaret, ut cujus prudentia, & circa liberos affectus, est major. Cur autem proprietas lucrorum prioris matrimonii liberis cedat, ratio videtur esse, quod solâ librorum contemplatione data, & superstiti acquisita videatur, *d. Nov. 22. §. soluto igitur.*

V I I I.

Altera pena est, quod secundò conjux ultimo conjugii non possit plus donare, vel relinquere, quam unı, qui, ex liberis matrimonii prioris, omnium minimum consequitur, *l. 6. h. t.* Si quid amplius novercę vel vitrico datum, relictumve sit, transfertur, ex Leonis constitutione, ad liberos, ut æquis portionibus inter eos dividatur. Ut verò sciatur, an secundus conjux plus habeat, inspiciendum, ut in ineundâ Falcidie ratione, & aliis plerisque causis, tempus mortis parentis, qui nuptias iteravit, *d. Nov. c. 28*; non tempus secundi matrimonii, vel testamenti, vel donationis. Quod reverà magnam habet vim circa bonorum augmentum & diminutionem, quę postea forte supervenerint.

I X.

Jam restat, ut videamus, an hæc pænę sint moribus sublata? Unus ait, alter negat. Sanè, libertas hodierna matrimoniorum, ubi prior conjux obiit; odium omnium pœnarum, quas nostra simplicior jurisprudentia non fert, eas neutiquam admitteret: ex adverso, cum hæc pænę non tam sint ad vindictam & conjugum punctionem, quam ad liberorum ex primis nuptiis susceptorum, utilitatem, cui leges prospicere voluere, non videntur à moribus & æquitate decedere. Sint ergò legales quædam damni liberorum compensationes, vel potius obices, præcipuè hæc ultima, quę, quum altera in defuetudinem abeat, & adhuc observatur.

X. Cessat

X.

Cessat omne præjudicium secundò nuptis, ubi nulli liberi extent ex conjugio priori, sive antè, sive post nuptias secundas obierint suum diem, ita ut per omnium mortem proprietates cum usufructu in personà parentis binubi consolidetur, *arg. l. 3. & 6. h. t.* Undè apparet, dominium, quod parens per transitum ad altera vota amiserat, liberis prioribus acquiri revocabiliter, nempe, si supervixerint; atque aded ultimum liberorum superstitem non posse de iis bonis pro lubitu disponere, quum, mortis suæ tempore, dominium ab eo in parentem superstitem discedat, *vid. Sande lib. 2. tit. 3, def. 1.*

X I.

Tamen idem præjudicium non aufertur voluntate defuncti, ex quâ superstes suas secundas nuptias contraxerit, neque liberorum in secundum illud matrimonium consensus, vel in nuptiis præsentia; nam, qui non contradicit actui, qui eo invito geri potest, nullum sibi damnum parat. *l. 8. §. non videtur, ff. quib. mod. pign. vel hypoth.* Secus videretur, si liberi pactis parentum dotalibus, quibus sibi crearetur præjudicium, subscriperint, ea apertè comprobaverint, de suo jure nequicquam protestati, *v. Perez. in Cod. h. t.*

X I I.

Tandem controversum est, an per *l. 6. Hæc edictali C. h. t.* bonorum conjugalis communio, in Hollandia observata, non restringatur? Hujus negativa verior est; eo quod *d. l. 6.* patrum nostrorum memoriâ in praxin recepta, antiquam communionis consuetudinem nullo modo potuit restringere: Præsertim, quum prudenter distinguendum sit, inter alienationes, quæ factò hominis obveniunt, in testamentis, pactis dotalibus, aliisque conventionibus, & eas, quæ ex communi more vel lege; *l. 13. ff. fam. Erisc.* Illæ, per *l. 6. hæc edictali* prohibentur, hæc verò per eandem *l.* vetari non potuere: Atque aded secundus conjux, qui communionis vi dimidiam bonorum partem præcipit, virilem, seu filialem insuper portionem, ubi hæc legata sit a suo conjuge, capere potest.

F I N I S.